

Sygn.akt *IC 32/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2021 roku

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Agnieszka Kuryłas

Protokolant: sekretarz sądowy Agata Rosa

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2021 roku w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) z siedzibą w G.

przeciwko: A. Ż.

o zapłatę

oddala powództwo .

Sędzia Agnieszka Kuryłas

Sygn. akt IC 32/30

UZASADNIENIE

W dniu 29 maja 2019 roku powódka (...)z siedzibą w G. wniosła w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew o zasądzenie od A. Ż. kwoty 29.203,25 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 29 maja 2019 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż dochodzona kwota stanowi zadłużenie pozwanego z tytułu umowy pożyczki z dnia 7 marca 2018 roku. Pozwany nie regulował w terminie rat pożyczki, co skutkowało wypowiedzeniem umowy i postawieniem roszczenia w stan wymagalności z dniem 11 kwietnia 2019 roku. Na roszczenie powódki składa się kwota 27.178,45 złotych kapitału i kwota 2.024,80 złotych odsetek liczonych od niespłaconego kapitału.

W dniu 9 września 2019 roku Sąd Rejonowy (...) w L. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym zgodnie, z żądaniem powódki.

Pozwany, reprezentowany przez kuratora M. M., zaskarżył ww. nakaz zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, iż umowa jest nieważna z uwagi na brak pisemnej zgody kuratora na jej zawarcie i brak jej potwierdzenia, co było niezbędne z uwagi na fakt , iż pozwany jest osobą ubezwłasnowolnioną częściowo.

Postanowieniem z dnia 30 września 2019 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym (...) w L. na podstawie art. 505⁽³⁶⁾ k.p.c. przekazał sprawę do tutejszego Sądu jako Sądu właściwości ogólnej pozwanego.

Pismem z dnia 26 maja 2020 roku powódka zmieniła podstawę prawną dochodzonego roszczenia i wniosła o zasądzenie od pozwanego ww. kwoty w oparciu o przepis art. 405 i następne k.c. Powódka ograniczyła powództwo do kwoty 16.290,70 złotych kapitału wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu, zaś w pozostałym zakresie w związku z wykazaniem, iż w momencie zawierania umowy pożyczki pozwany był ubezwłasnowolniony powódka cofnęła powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2020 roku umorzono postępowanie w sprawie w części, tj. co do kwoty 12.912,55 złotych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 marca 2018 roku A. Ź. podpisał z powódką (...) z siedzibą w G. umowę pożyczki nr (...) na kwotę 36.000 złotych. Pożyczka została zaciągnięta na cel konsumpcyjny. Umowa była zawarta na okres od dnia 7 marca 2018 roku do dnia 20 lutego 2028 roku. Całkowita kwota do zwrotu wynosiła 36.000 złotych, zaś pozwany otrzymał z niej kwotę 27.210,45 złotych. Pożyczka została wypłacona przelewem na rachunek bankowy pozwanego w całości w dniu podpisania umowy.

Na podstawie punktu 28 umowy powódka zastrzegła sobie prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia po upływie okresu wypowiedzenia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki, (...) nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty opóźnionych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Bezsporne, a nadto dowód:

- umowa pożyczki nr (...) z dnia 7 marca 2018 roku, k. 47-50;
- regulamin, k. 51-52;
- deklaracja członkowska, k. 55-55 verte;
- harmonogram spłaty, k. 56-57;
- statut (...), k. 66-70;
- wniosek o przyznanie pożyczki, k. 104-106;
- oświadczenia i zaświadczenia, k. 107-111;

W momencie podpisania ww. umowy pozwany A. Ź. był ubezwłasnowolniony częściowo z uwagi na chorobę psychiczną - schizofrenię. Pozwany nie miał umiejętności gospodarowania środkami pieniężnymi. Zaciągał zobowiązania bez spłat. Pieniądze przeznaczał na cele konsumpcyjne, używki. Jego rentą dysponowała jego matka, która wydzielała mu środki. Choroba w przypadku regularnego przyjmowania leków mogła znajdować się w remisji, natomiast przy spożywaniu alkoholu i braku przyjmowania leków dochodziło do nagłego zaostrzenia choroby. Pozwany miał zatem cykliczne zaostrzenia choroby.

W chwili zawierania ww. umowy opieka prawna nad pozwanym była na etapie zmiany kuratora prawnego z matki D. S. (która zmarła) na kuratora M. M..

Kurator prawny wyznaczony dla pozwanego nie potwierdził ww. umowy ani nie wyraził zgody na jej zawarcie.

Bezsporne, a nadto dowód:

- postanowienie z dnia 18 kwietnia 2018 roku, k. 77, 89;
- postanowienie z dnia 28 października 1967 roku, k. 78, 88;
- dokumenty z akt sprawy SO w S. o sygn. (...);

Pismem z dnia 30 października 2018 roku powódka wezwała pozwanego do zapłaty zaległości – przeterminowanego zadłużenia w kwocie 465,60 złotych, w tym 148,20 złotych kapitał, 316,83 złotych odsetek umownych, 0,57 złotych odsetek karnych, w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania.

Pismem z dnia 29 listopada 2018 roku powódka wezwała pozwanego do zapłaty zaległości – przeterminowanego zadłużenia w kwocie 933,21 złotych, w tym 400,87 złotych kapitał, 529,19 złotych odsetek umownych, 3,15 złotych odsetek karnych, w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania.

Pismem z dnia 22 lutego 2019 roku powódka wypowiedziała pozwanemu umowę z uwagi na zadłużenie w wysokości 2.351,23 złotych, w tym 1.177,77 złotych kapitału, 1.147,38 złotych odsetki umowne, 26,08 złotych odsetki karne.

Bezsporne, a nadto dowód:

- wypowiedzenie umowy z dnia 22 lutego 2019 roku wraz z kopertą, k. 53-54 verte;
- wezwanie do zapłaty z dnia 30 października 2018 roku wraz z potwierdzeniem nadania, k. 58-60;
- ostateczne wezwanie do zapłaty z dnia 29 listopada 2018 roku wraz z potwierdzeniem nadania, k. 61-63;
- zestawienie operacji rachunku płatniczego, k. 64-64 verte, 103-103;
- rozliczenie wysokości zadłużenia, k. 71-71 verte;
- raport spłaty, k. 72, 101-102;

Środki pieniężne uzyskane z pożyczek pozwany przeznaczył na używki, potrzeby swoich partnerek i spłatę poprzednich zobowiązań.

W 2018 roku wobec pozwanego toczyła się sprawa karna o czyn z art. 198 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. W toku tego postępowania pozwany był badany przez zespół psychiatrów, którzy stwierdzili u pozwanego schizofrenię rezydualną oraz uzależnienie od alkoholu. Biegli ustalili, iż w dacie czynu (tj. 16 sierpnia 2018 roku) pozwany nie utrzymywał abstynencji i znajdował się w stanie znacznie ograniczonej zdolności do rozumienia i znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Dowód:

- zestawienie operacji rachunku płatniczego, k. 64-64 verte, 103-103;
- dokumenty z akt sprawy SR (...) w S. o sygn. (...);

Kurator pozwanego wnosił do powódki o umorzenie pożyczki z uwagi na ww. sytuację. Powódka odmówiła jednak umorzenia pożyczonych środków i wezwała kuratora do zapłaty zaległości. Kurator konsekwentnie odmawia zwrotu środków.

Bezsporne, a nadto dowód:

- pismo powódki z dnia 7 września 2018 roku, k. 90-90 verte;

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Pierwotnie podstawą prawną dochodzonego roszczenia była umowa pożyczki z dnia 7 marca 2018 roku, jednak na skutek wykazania w niniejszej sprawie przez stronę pozwaną, iż w momencie jej podpisywania pozwany był ubezwłasnowolniony częściowo, a jego kurator nie wyraził zgody ani nie potwierdził zawarcia przedmiotowej umowy (zgodnie z art. 17 i 18 k.c.), a zatem, iż przedmiotowa umowa pożyczki jest nieważna, powódka przywołała inną, niżej wskazaną podstawę prawną dochodzonego roszczenia.

(...) z siedzibą w G. ostatecznie dochodziła zatem od pozwanego zapłaty kwoty 16.290,70 złotych (kapitału z umowy pożyczki) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami procesu, z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, tj. na podstawie art. 405 i następnych k.c.

W tym miejscu wskazać należy, iż na podstawie art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

Stosownie do treści art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Zgodnie zaś z art. 410 § 1 i 2 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Z całokształtu materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie wynika, iż pozwany A. Ż. podpisał umowę i otrzymał środki z umowy pożyczki z dnia 7 marca 2018 roku. Umowa pożyczki okazała się jednak nieważna, albowiem kurator pozwanego, jako osoby ubezwłasnowolnionej częściowo, nie wyraził na nią zgody i nie potwierdził tejże czynności prawnej. Wobec powyższego należało uznać, iż pozwany uzyskał korzyść majątkową względem powódki bez podstawy prawnej, albowiem czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Co do zasady więc pozwany winien był zwrócić powódce równowartość otrzymanej kwoty.

Podkreślenia wymaga jednak, iż z okoliczności niniejszej sprawy, w tym w szczególności z dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy (...) i (...), wynika, że powyższy obowiązek pozwanego do zwrotu powódce równowartości pożyczki wygasł, albowiem pozwany nie jest już bezpodstawnie wzbogacony względem powódki, gdyż zużył środki uzyskane z pożyczki. Z ustaleń Sądu wynika, że otrzymane w ten sposób środki pozwany przeznaczył na używki, kobiety i spłatę poprzednich zobowiązań.

Nie można przy tym jednocześnie uznać, aby pozwany A. Ż. będąc osobą chorą psychicznie na schizofrenię i ubezwłasnowolnioną częściowo, mógł liczyć się z obowiązkiem zwrotu tejże pożyczki.

Z akt sprawy o sygn. (...) wynika bowiem, iż pozwany nie miał umiejętności gospodarowania środkami pieniężnymi. Zaciągał zobowiązania bez spłat. Pieniądze przeznaczał na cele konsumpcyjne, używki. Jego rentą dysponowała jego matka, która wydzielala mu środki, a obecnie kurator. U pozwanego występują stany remisji i zaostrzeń choroby, które są zależne od tego, jak pozwany się prowadzi i czy przyjmuje leki.

Nadto, należy wskazać, iż w roku w którym pozwany zaciągnął pożyczkę – 2018, toczyła się wobec niego jednocześnie sprawa karna o czyn z art. 198 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. W toku tegoż postępowania pozwany był badany przez zespół psychiatrów, którzy stwierdzili u niego schizofrenię rezydualną oraz uzależnienie od alkoholu. Biegli ustalili, iż w dacie

czynu (tj. 16 sierpnia 2018 roku) pozwany nie utrzymywał abstynencji i znajdował się w stanie znacznie ograniczonej zdolności do rozumienia i znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności Sąd doszedł do wniosku, iż pozwany zużył środki pieniężne uzyskane z pożyczki i nie miał świadomości ich zwrotu, a zatem nie jest już obecnie bezpodstawnie wzbogacony wobec powódki, a zatem jego obowiązek zwrotu równowartości pożyczonej kwoty wygaś.

Stąd też powództwo podlegało oddaleniu w całości jako nieuzasadnione, o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.

Sędzia Agnieszka Kuryłas

Szczecin, dnia 22 czerwca 2021 roku